

SLOVENŠČINO ZA DENAR

HELENA JAKLITSCH

Že nekaj mesecev lahko v medijih spremljamo odzive na predlagane spremembe Zakona o visokem šolstvu. Pravzaprav zgolj na eno spremembo. Tisto, ki univerzitetnemu prostoru na široko odpira vrata možnostim poučevanja študentom v tujem jeziku. Ne le tujim, ki pridejo študirati k nam, temveč vsem študentom, tudi tistim, ki jim je slovenščina materni jezik. Ki naj bi sicer, tako predlog člana, menda še naprej ostajal uradni jezik visokega šolstva, čeprav v nadaljevanju ta isti člen radodarno ponuja izjeme. Ob tem je seveda zanimivo, da se v odzivih oglašajo predvsem (ali samo) tisti, ki tem spremembam nasprotujejo, ker vidijo v tem uničenje slovenščine kot znanstvenega in strokovnega jezika, s tem pa tudi nazadovanje naroda kot takega. Svoje razloge podajajo bolj ali manj prepričljivo, jasno in razumljivo, njihovi pomisleki ob tem se zdijo tehtni. Umanjka pa v javnosti mnenje druge strani. Tiste, ki je zagovornica teh sprememb. Tiste strani, ki bi želela »internacionalizirati« visoko šolstvo, kot pravijo. Človek se pač vpraša, kako to, da ne čutijo nobene potrebe, da bi javnosti predstavili razloge, s katerimi bi upravičili in podkrepili nujnost takih sprememb. No, ko potem zadevo nekoliko bolje premislimo, lahko zaslutimo vsaj dva razloga njihove odsotnosti v javnem diskurzu. Prvič, gre za skupino, ki ima močno podporo vladajočih (pravzaprav so v dobršni meri tudi sami del nje), zato ji je lahko čisto vseeno, kaj o tem misli kdo drug. Pomembno je, da imajo na svoji strani glasovalni aparat. In drugič, dobro se zavedajo, da so Slovenci vendarle kljub vsem poskusom, da bi se to spremenilo, še vedno občutljivi, ko gre za njihov jezik. Še vedno namreč v njem vidijo pomemben temelj lastne identitete. Še vedno je jezik nekaj, kar nas dela drugačne od drugih, če pa je ta jezik še tako poseben, da ima dvojino in je bil dolga stoletja narodovo najmočnejše orožje zoper vsakovrstne tuje pritiske, je seveda vsako javno podpiranje ukrepov, ki mu jemlje to mesto, preveliko tveganje, ki bi lahko pripeljalo tudi do neljubega ljudskega nasprotovanja. Zato dobro vedo, da se je bolje nekoliko potuhiniti.

Ko takole spremljam vse dogajanje okoli teh sprememb, mi je prišlo na misel, da bi rektorji slovenskih univerz pravzaprav lahko objavili naslednji oglas: »Zamenjamo slovenščino za angleščino. Predznanje slednje ni potrebno, zadostuje vpis in plačilo šolnine. Prijave sprejemamo pod geslom 'Vse za denar'.« Ampak imajo to srečo, da jim takega oglasa niti ni treba objaviti. Dovolj je že bilo, da so dovolj dolgo vztrajali in pritiskali na pristojno ministrstvo, ki je končno popustilo ter pripravilo spremembe v duhu tega oglasa. Ministrstvo je sicer predlog novele še pred obravnavo na vladi poslalo v javno razpravo. Saj veste, da vse skupaj ostane v okviru demokratičnih postopkov in načel. Glas ljudstva je pač pomemben. No, izkazalo se je, da glas ljudstva sploh ni bistven. Še slabše, glas stroke je ostal popolnoma preslišan. Poslanih je bilo namreč kar nekaj pripomb, vendar so te ostale bolj ali manj objavljene zgolj na spletni strani ministrstva pod rubriko »odzivi«. Celotno študentje so izrazili zaskrbljenost, da se bo obseg študijskih programov, ki se bodo izvajali v tujem jeziku, povečal na račun študijskih programov v slovenskem jeziku, temu pa so še dodali pripombo, da je znanje angleščine mnogih slovenskih profesorjev na nezavidljivi ravni, zaradi česar je ohranjena tudi kakovost študija. Tu morda v bran profesorjem lahko pripomnim, da niso dolžni na slovenski univerzi, kjer je uradni jezik slovenščina, slovenskim študentom predavati v briljantni angleščini. Mislim si namreč, da mnogi med njimi nimajo težav z razumevanjem angleškega jezika, toda med razumevanjem in temeljitim in poglobljenim podajanjem zahtevne snovi v tujem jeziku je pač velika razlika. Pri tem pa ne pozabimo, da je pri marsikateri smeri študija bolj kot odlično znanje angleščine pomemben kakšen drug jezik. Samo pomislimo na zgodovino - brez znanja nemščine in latinščine lahko pozabite na preučevanje evropske zgodovine, starejše od sto let. Enako je s filozofijo. Ali pa s katerim koli drugim področjem v znanosti, ki ni nastalo v 20. stoletju.

Skratka, stroka je v javni razpravi zelo jasno povedala, da se s takimi spremembami ne more strinjati. Da to pomeni nazadovanje slovenščine kot jezika znanosti in kot jezika stroke, kar pa bo imelo za posledico nazadovanje slovenskega jezika kot takega. Presenetljivo so tokrat tudi mediji objavili kar nekaj odzivov teh, ki nasprotujejo izrinjanju slovenščine iz akademskih krogov. Toda vsa ta opozorila so naletela na gluha ušesa. Stroka, na katero se tako radi sklicujejo naši oblastniki, kadar jim to seveda pride prav, je ostala zunaj, pred zaprtimi vrati odločevalcev. Enako v prazno so padli tudi vsi odzivi številnih priznanih slovenskih literatov, s katerimi se sicer naši veljaki tako radi slikajo in hvalijo. Predlog novele je bil namreč na vladi že potrjen ter bil poslan v Državni zbor v sprejem poslancem. Rektorji so pač povedali svoje. In univerza je avtonomna. Menda tudi na področju jezika. Vsaj tako ministrstvo.

Da ne bo pomote. Ne gre za to, da bi morali naše univerze hermetično zapreti pred vsakim tujim stikom. Daleč od tega. Seveda je ne le dobrodošlo, temveč celo zaželeno, da pogledamo, kaj se dogaja v svetu in od tam prinesemo nova znanja. Pri tem tudi znanje tujih jezikov ni in ne sme biti izvzeto. Tega so se zavedali že naši predniki, sicer ne bi tako resno vzeli tistega »več jezikov znaš, več veljaš«. Brez tega si obsojen zgolj na omejenost lastnega sveta, kar pa nikoli ni dobro, saj to rojeva zato-hlost. In povzročja zadušitev. Toda Slovenci pravzaprav v resnici nikoli nismo bili zaprti. Sam prostor in majhnost nam tega ne dovoljujeta in ne omogočata. Toda ob vsem tem so se Slovenci vedno zavedali, kako pomembno je, da misliš in ustvarjaš v svojem lastnem jeziku. Ne le to, trdno so bili prepričani, da je slovenščina enakovredna vsem drugim jezikom. Da je lahko in mora biti tudi jezik univerze. Zato so pred skoraj sto leti ustanovili slovensko univerzo s slovenskim učnim jezikom. Ni bilo enostavno in vendar jim je uspelo. Prav zato je toliko bolj žalostno, da bomo očitno spomin ob stoletnici ustanovitve prve slovenske univerze, na katero so bili naši predniki tako ponosni, praznovali v angleškem jeziku. Da bo lahko naše praznovanje razumel gost v prvi vrsti. Ali morda študent, ki je k nam prišel iz Bolgarije. Ali iz Španije. Kakovost študija na slovenskih univerzah naših rektorjev pač ne zanima. Saj veste, 'vse za denar'.

(Casnik.si)

Ob polovici mandata

Premier Miro Cerar je ob polovici mandata vlade med uspehi dozrajšnega delovanja izpostavil zlasti večjo zaposlenost ter gospodarsko rast, ki je stabilna in »ni muha enodnevnica«. Kot prednost za

šanje javnega dolga.

Vlada je povečala učinkovitost pobiranja javnih dajatev, storila je tudi marsikaj za preprečevanje sive ekonomije. Prvič od osamosvojitve je bila spre-

Premier Miro Cerar

prihodnje je poudaril skrb za dvig kakovosti življenja ljudi.

Še pred dvema letoma, ko je sedanja vlada prevzela vajeti, je bila Slovenija po Cerarjevih besedah v finančni, gospodarski, socialni in politični krizi. Kopičila so se posojila, Slovenija je bila država brez mednarodnega ugleda, je navedel premier. Danes je v državi stabilnost tako v politiki in gospodarstvu kot v drugih družbenih podsystemih, je dejal na novinarski konferenci.

Med bistvenimi uspehi je Cerar izpostavil precejšnje izboljšanje stanja javnih financ. »Spet smo država, ki gospodarno ravna z državnim premoženjem - ne v škodo, ampak v korist državljanov,« je poudaril. Prav tako je izpostavil prihranke v sferi javne uprave, zmanjšanje proračunskega primanjkljaja pod tri odstotke BDP (Bruto domača proizvodnja - PBI) in zmanj-

jeta tudi strategija upravljanja državnih naložb. Z njo so, po Cerarjevem prepričanju, zagotovili prozoren in učinkovit nadzor ter upravljanje državnega premoženja. Zadovoljen je s povečanjem zaposlenosti, predvsem med mladimi. »Bistveno je upadla brezposelnost, po šestih letih je številno brezposelnih prvič pod sto tisoč,« je dejal.

Opozicijske stranke pa ob drugi obletnici vlade Mira Cerarja pogrešajo reformno naravnost vlade, in sicer na mnogih področjih, od zdravstva do pravosodja. V prihodnjih dveh letih, poleg reform pričakujejo ukrepe za zagotovitev gospodarske stabilnosti. V SDS in NSi pa sicer dvomijo, da bo vlada zdržala še dve leti. Poslanec SDS Vinko Gorenak izpostavlja, da bi vlada morala odgovorno izvajati postopke privatizacije ter odgovorno ravnati z državnim premoženjem.

V bran maternemu jeziku

Društvo katoliških pedagogov Slovenije pa se je odzvalo na novelo zakona o visokem šolstvu in ostro nasprotovalo popačeno pojmovani internacionalizaciji slovenskega visokega šolstva. Kot nesprejemljivega so označili tisti del predloga, po katerem bi bilo mogoče izvajati predavanja, izpite in druge študijske obveznosti v tujem - angleškem - jeziku, četudi so med slušatelji in predavatelji študenti in profesorji, katerih materni jezik je slovenščina.

»Kljub izrednemu pomenu, ki ga ima visokošolski študij v maternem jeziku za obstoj in razvoj vsakega naroda, bi na podlagi predlagane spremembe sklepali, da je slovenščina kot materni jezik ovira na poti k napredku in blaginji slovenskega naroda,« so zapisali v Društvu katoliških pedagogov Slovenije in dodali: »Ker smo Slovenci svoj jezik že zdavnaj izmojstrili na raven najbolj razvitih evropskih jezikov in se je v njem mogoče učinkovito izražati na vseh področjih človekove dejavnosti od običajnega sporazumevanja do umetniškega, religioznega in znanstvenega izražanja, mislimo, da gre pri takem predlogu lahko samo za mešanico manjvrednostnega kompleksa,

provincializma, snobizma in morda tudi karierizma posameznikov.«

Obenem pa so v omenjenem društvu tudi prepričani, da ne gre le za zapozneli refleks hlapčevstva nasproti 'velikim', temveč tudi za uveljavljanje sekularnega totalitarizma, ki mu je tuja in zoprna navezanost na izročilo narodne zavesti, jezika, vere in kulture. »Slovenska univerza je bila ves čas odprta za spoznavanje tujih znanstvenih dognanj in je spodbujala učenje tujih jezikov pa tudi gostovanje najboljših študentov po evropskih univerzah, nikoli doslej pa ni podlegala ideji, da bi se bilo zato treba odpovedati izvajanju študijskih programov v slovenskem jeziku,« so zapisali.

Ob uničujoče nizki rodnosti je zakonski predlog o izpodirvanju materinščine z univerze samo pospešek in bližnjica k izginitvi Slovencev z zemlje sveta in slovenstva iz mozaika kulturne dediščine človeštva so prepričani katoliški pedagogi. Zato tvorcem slovenske jezikovne politike želijo modrosti in pravega občutka pri presojanju kakšno naj bo razmerje slovenskega in tujega jezika na naših univerzah in drugih visokošolskih zavodih.

VTISI IZ SLOVENIJE

Prvi korak proti stoletnici Drage

(Od našega dopisnika)

Prvi korak proti stoti obletnici Drage je bil storjen prvi teden v septembru na Opčinah pri Trstu. Kot vsako leto program izzove navdušene in omalovažujoče reakcije, odvisno od tega, kakšne vrednote, kakšne interese ali kakšno zanimanje jih podpira.

51. študijski dnevi Draga v parku Finžgarjevega doma na Opčinah pri Trstu so kot motto letošnjega programa prevzeli stavek dr. Franca Jeze: *Resnica ne more škoditi nikomer razen tistemu, ki se je mora bati.*

Nadškof Ivan Jurkovič

V petek, 2. septembra so dr. Veronika Martelanc z urada Visokega komisariata Združenih narodov za begunce, dr. Aleksij Kalc z Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracije ter pater Robin Schweiger DJ, direktor Jezuitskega združenja za begunce Slovenije pod skupnim naslovom *Človek migrant* analizirali verjetno najbolj žgočo

evropsko temo preteklega leta. Desettisoči beguncev in migrantov, njih hotenja, pa okolja, ki so jih sprejemala, so se zgodila že velikokrat v zgodovini. V čem se razlikujejo od današnjih?

Sobota je bila namenjena narodni manjšini in njenemu jezikovnemu zatonu. Na pomoč so poklicali koroške zamejce, ki se spopadajo z enako problematiko. O njej so spregovorili mag. Martina Piko Rustja iz Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik v Celovcu, slovenistka in ustanoviteljica dvojezične šole v Špetru v Benečiji Živa Gruden, psihologinja Suzana Pertot in Martin Maver iz Zveze slovenskih športnih društev v

Italiji.

V soboto zvečer so podelili tudi peto Peterlinovo nagrado. Prejela sta jo kulturni delavec iz Beneške Slovenije Giorgio Banchig in Moški pevski zbor Fantje izpod Grmade iz Devina pri Trstu. Hkrati so na proslavi nazdravili 25. obletnici samostojne Slovenije.

Nedeljski program je začel s sveto mašo. Daroval jo je vatikanski diplomat, zdaj stalni predstavnik Vatikana pri Organizaciji združenih narodov v Ženevi, nadškof Ivan Jurkovič. Pred tem je dolga leta preživel v Rusiji in Ukrajini. V predavanju po maši je predstavil položaj pravoslavne cerkve v Rusiji in njeno povezavo z politično oblastjo in družbo. Razpad Sovjetske zveze je prinesel tudi nekatere posebnosti tako med pravoslavni kot med komunisti, ki so iskali prilagoditve v novih okoliščinah. Kaj pomeni, če se Vladimir Putin na spominski slovesnosti pri ruski kapelici na Vršiču pokriža? Zakaj se slovenski predsedniki ne pokrižajo? Predvsem zanimivo pa je bilo, ko je citiral protislovne (lahko tudi smešne) izjave nekaterih visokih ruskih javnih osebnosti, ko so iskali svoje mesto v novih razmerah: »Jaz sem pravoslavni ateist« - »V Boga ne verujem, verujem pa v Cerkev« - »Nisem veren, nikoli pa nisem bil ateist«.

Zadnji je letos nastopil zgodovinar dr. Janko Prunk. Sicer je svojim besedam dal naslov: *Evropa, kam?*, vendar je skoraj vse svoje predavanje posvetil analizi od kod Evropa prihaja. Kot smer, kam naj bi šla, je strnil v sedmih točkah, vendar brez kake poglobljene razlage.

Draga mi je kot romanje. Ne v cerkvenem smislu, ampak iz zavesti, da so Študijski dnevi Draga ena izmed vsakoletnih priložnosti in krajev, kjer se človek ponovno nauži skupne narodne zavesti in vrednot, ki k temu spadajo, kot so svoboda, demokracija, sožitje. Zato je v srečanju ljudi tako polno prisrčnosti, tako polno pričakovanj. Zato tudi izpad dolgoletnih udeležencev povzroči cmok v grlu in grenak okus. Vsi pa navdušeno zaploskamo besedam Sergija Pahorja, predsednika Društva slovenskih izobražencev, ko ob koncu vabi na naslednjo, že 52. Drago.

Škof Gnidovec in Mati Terezija

Vsa Cerkev se veseli nove svetnice. Mi pa se komaj zavedamo, da smo Slovenci tesno povezani z njenim misijonskim poklicem. Mati Terezija, ki je bila razglašena za svetnico, je Gospod klical tudi po Slovencih, med drugim po božjem služabniku Janezu Frančišku Gnidovcu, ki je bil dolga leta skopsko-prizrenski škof. Ta je nanjo naredil izjemen vtis s svojo pobožnostjo, s svojim odnosom do revežev, s svojo duhovniško držo.

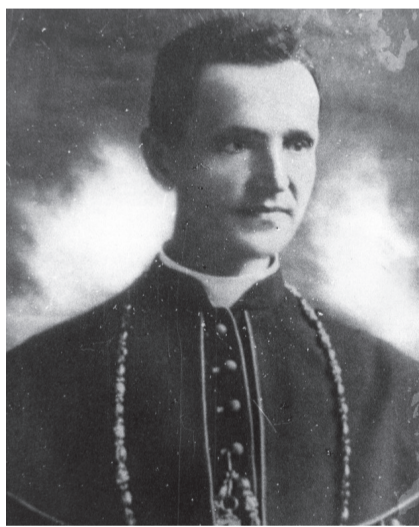
© Gasper Furman, VFRNET | foto@rkc.si | 2007.02.04 16:59:11

Slovenski lazarist Janez Frančišek Gnidovec je postal skopsko-prizrenski škof leta 1924. Odlikovala sta ga tako zavzetost za pastoralno delo kot velika skrb za misijone. Mati Terezija se je z njim srečala pred odhodom v Bengalijo, prosila

ga je za blagoslov. »Takrat podelitev misijonskega križa ni bila v navadi. Ko je šla v misijone, je škof Gnidovec, preden se je odpravila na pot, maševal zanj,« pripoveduje Božo Rustja. Kot dodaja, so se besede škofa Gnidovca po tej sveti maši Materi Tereziji močno vtisnile v spomin. »Rekel ji je, naj vsa, v celoti pripada Kristusu. Verjetno je bila to velika popotnica. Ob teh besedah se je večkrat zamislila. Verjetno biti svetnik pomeni tudi biti popolnoma Kristusov.«

Pater Jože Kokalj poudarja, da se ob svetniških likih običajno pojavljajo duhovni usmerjevalci, za Mater Terezijo je bil to škof Gnidovec. »Neko duhovno sorodstvo se običajno zgodi med tistim, ki je duhovni voditelj, in tistim, ki je na poti svetosti. Usmerja ga, spremlja in spodbuja. Gotovo je, da škof Gnidovec spremljal Mater Terezijo in jo pravilno usmerjal kot mlado dekle.«

Ne le Mati Terezija, tudi drugače so ljudje o škofu Gnidovcu, za katerega že dalj časa teče postopek za razglasitev za blaženega, še ko je živel govorili, da je svetnik. »Verjetno je to dejstvo, da je učenka svetnica, učitelj pa še ne,

spraševanje vesti za nas, njegove rojake, koliko se njemu priporočamo in ga prosimo, naj nam pomaga v vsakdanjem življenju.« Po besedah Rustje naj bo to spodbuda za naše bolj krščansko življenje in za pravilno čaščenje svetnikov.

RAZMIŠLJANJA OB ZMEDI

Kdor si domišlja, da more država deliti podporo med vse prebivalce, braniti koristi vseh družb in podjetij, ter sanja o varni, popolni blaginji brez tveganj, stečajev, izgub in dobičkov, se bo prebudil za mrežami vlade, ki bo obubožano ljudstvo imela za talce.

MK

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Skoraj ob zaključku našega lista je sodna novica pretresla argentinsko politiko. Sodnik Ercolini je sprejel predlog tožilcev, obtožil bivšo gospo predsednico in jo poklical na zasliševanje. Tako je najvišja osebnost prejšnje vlade formalno obtožena zaradi primerov korupcije, ki se je, kot nikdar prej, razpasla v argentinskem političnem življenju.

Gradnja; za koga?

Postopek poteka v okviru obtožbe, ki jo je že leta 2008 vložila poslanka Elisa Carrió, predlanskem pa dopolnila poslanka Margarita Stolbizer. Sodnija je združila obe obtožbi in ju povezala z raziskavo »poti denarja K«, postopek zaradi katerega je že nekaj mesecev v ječi gradbeni podjetnik Lázaro Báez. Sodnik smatra, da je šlo za »sistematičen načrt«, da je preko gradbene dejavnosti države, denar prešel v roke Báeza, po njem pa v last družine Kirchner. Sistem vsi poznamo, saj že mesece o njem piše časopise in obdelujejo drugi mediji. Denar za gradnjo cest je bil v neverjetni količini usmerjen v rodno provinco Kirchnerja, Santa Cruz. Ta je za cestni sistem prejela več denarja kot provinca Buenos Aires. Večino teh del je bilo poverjenih Báezu in njegovim podjetjem, predvsem Austral Construcciones. To podjetje je nastalo neposredno pred volitvami, na katerih je Kirchner postal predsednik države. Do svoje povezave s predsedniško družino je bil Báez navaden bančni uradnik. Potem pa je postal eden najbogatejših mož v državi. Mimo denarja, ki ga je ilegalno pošiljal v inozemstvo in potem pral v prid svojega prijatelja (tudi preko najemnine njegovih hotelov), je lastnik estancij in poslopij širom države. Za izvedbo javnih del je prejel v dvanajstih letih nad 16 tisoč milijonov pesov. Cene so jako prekašale stroške, a vsaj polovico javnih del ni nikoli dokončal, čeprav so bila v celoti plačana. Sodnik smatra, da je dokazano, da tega ni mogel izvršiti brez pristanka in sodelovanja najvišjih državnih oblasti.

Počasen razvoj.

Tudi v sedanjem stanju Macri polaga največ upov v gospodarski razvoj. Spričo pomanjkanja tujih investicij hitijo z državnimi javnimi deli. Vsak tak korak ustvarja delo in niža brezposelnost. Seveda je tudi najboljši ukrep proti revščini. Kirchneristi so na dolgo in široko ponavljali ugotovitve inštituta katoliške univerze, ki je objavila poslabšanje socialnega stanja. A sedaj je ista ustanova objavila številke za leta 2010 do 2015, v najboljšem obdobju opevanega desetletja je nad 20% otrok trpelo podhranjenost, kar 7,7% skrajno. To pot so branitelji »gospo« umolknil. Ni jim kazalo drugega. Istočasno, torej, ko se razkriva groba korupcija prejšnje vlade, in se jasni tudi tedanje zavozeno socialno stanje, pada njen ugled. Opozicija torej plava med kritiziranjem sedanje in odklonitvijo prejšnje vlade. Enako tudi sindikati, ki zavzemajo vedno bolj skrajne korake. Vendar vprašanje splošne stavke še ni jasno. Obe levičarski CTA se naslanjata na Glavno delavsko konfederacijo, ta pa odločitev zavlačuje. Macri jim je bil doslej naklonjen in jim priznal kar nekaj denarnih sredstev. Vendar je stavka skoraj neizbežna. Bolj pa se vlada boji, da bi decembra prišlo do že tradicionalnih izgrediv, ki jih nameravajo uprizoriti levičarske socialne organizacije.

Buenos Aires, a je to zelo v povojih. Baje tudi ona sama noče slišati o nobeni kandidaturi. Vprašanje je, kaj bo odločila, ko ji bo sodna voda tekla v grlo. Medtem se pa vlada bori z različnimi težavami. Makroekonomsko je največji problem pomanjkanje investicij. V tem se je Macri žalostno zmotil. »Denar je strahopeten«, ve povedati ljudski izraz. In Argentina je še vedno strašilo. Da bi nekoliko premaknil stvari, je prav te dni predsednik sklical veliko srečanje podjetnikov in tujih finančnikov. Udeležba je bila izredna. Pripravili so celo gala-predstavo v gledališču Colón. Vendar je vprašanje, če bo ves ta trud rodil kakšne sadove. Macri zahaja v stisko tudi glede zakonov, ki so potrebni za izvedbo načrtanih sprememb. Medeni meseci z resno opozicijo se bližajo koncu. Dejansko smo že stopili v volilno leto in tako Massa kot nekirchneristični peronisti, se bodo skušali oddaljiti od vladnih položajev. Računajo, da jim bo to prineslo več glasov, kot če bi se kazali preveč »provladnik«.

Počasen razvoj. Tudi v sedanjem stanju Macri polaga največ upov v gospodarski razvoj. Spričo pomanjkanja tujih investicij hitijo z državnimi javnimi deli. Vsak tak korak ustvarja delo in niža brezposelnost. Seveda je tudi najboljši ukrep proti revščini. Kirchneristi so na dolgo in široko ponavljali ugotovitve inštituta katoliške univerze, ki je objavila poslabšanje socialnega stanja. A sedaj je ista ustanova objavila številke za leta 2010 do 2015, v najboljšem obdobju opevanega desetletja je nad 20% otrok trpelo podhranjenost, kar 7,7% skrajno. To pot so branitelji »gospo« umolknil. Ni jim kazalo drugega. Istočasno, torej, ko se razkriva groba korupcija prejšnje vlade, in se jasni tudi tedanje zavozeno socialno stanje, pada njen ugled. Opozicija torej plava med kritiziranjem sedanje in odklonitvijo prejšnje vlade. Enako tudi sindikati, ki zavzemajo vedno bolj skrajne korake. Vendar vprašanje splošne stavke še ni jasno. Obe levičarski CTA se naslanjata na Glavno delavsko konfederacijo, ta pa odločitev zavlačuje. Macri jim je bil doslej naklonjen in jim priznal kar nekaj denarnih sredstev. Vendar je stavka skoraj neizbežna. Bolj pa se vlada boji, da bi decembra prišlo do že tradicionalnih izgrediv, ki jih nameravajo uprizoriti levičarske socialne organizacije.

RAST XIV

Slovenija, od kod lepote tvoje

In končno je prišel dolgo pričakovani dan, 23. junij; dan, ki smo ga z RAST-jo pričakovali že od 1. letnika in za katerega so se naši starši in tudi mi mladi zelo potrudili. Že od trenutka, ko se nas je vseh 29 in še naši voditelji (Miloš, Lucijana in Uršula) zbrali na letališču, se je pričelo potovanje, ki ga ne bomo nikoli pozabili.

V petih tednih smo spoznali in začutili Slovenijo, kot je ne bomo nikdar več v svojem življenju. Pri nastopih, za katere smo se veliko vadili, smo lahko vsem pokazali kdo smo, da smo ponosni na naše korenine in kako ohranjamo naš košček Slovenije v Argentini. S tem, da smo lahko združili obe domovini, nam je veliko ljudi čestitalo, ker so rekli, da se je poznalo, da zares čutimo to, kar predstavljamo. To je bilo posebno leto, ker smo lahko nastopili za 25-letnico osamosvojitve. Navdušenje, ki smo ga čutili, kadar smo peli, plesali ali recitali in to, kar smo lahko vsem pokazali, je neponovljivo.

Za večino od nas je bila šola najzabavnejši del potovanja. Čudno, da maturanti tako mislimo, kajne? Ampak v Poletni šoli smo spoznali veliko mladih iz vseh mogočih držav: Kanade, Makedonije, Avstrije, Italije itd. To, kar smo imeli skupnega, je bila slovenščina. Bilo je zanimivo pogovarjati se z njimi in spoznavati njihove navade. Njim so se pa naše zdele zanimive. Lahko bi rekli, da smo z nekaterimi ostali dobri prijatelji. Seveda, smo se v šoli učili tudi sklanjatve itd. V resnici so bila šolske ure kar zabavne, saj tako je bilo v moji skupini. Veliko smo se naučili z igrami, peli smo in plesali in tako je bil pouk bolj dinamičen. Učiteljica nam je tudi prinesla čokolado Gorenjko. Tako je bilo naše učenje slajše.

Vsi se strinjamo, da je Slovenija lepa dežela. Dvakrat smo šli na Bled in nekateri so dvakrat preplavali jezero do otoka in nazaj. Dan, ki smo ga preži-

veli na Soči, je bil najbolj »adrenalinčen«. Tam smo se zelo zabavali na raftingu in z »kanjoningom«, kjer smo se metali v vodo po toboganih na skalah.

Tišina, ki smo jo čutili v Kočevskem Rogu, nas je zelo ganila in v molitvi smo se spomnili na naše prednike in vse, ki so bili tam pobiti.

Na Bohinjskem jezeru je bilo tudi eno najlepših doživetij. Sploh nismo pričakovali, da se bomo vozili z ladjo po slovenskem morju. Čeprav smo pri nekaterih izletih malo trpeli, na primer, ko smo šli na Šmarno goro, je bil razgled v dolino tako lep, da bi hojo na hrib zopet ponovila. Zdaj razumem, zakaj je bilo za naše stare starše tako težko zapustiti Slovenijo.

Vzpon na Triglav je pa nekaj, kar ne bomo nikdar pozabili, čeprav smo hodili cela

dva dneva. To doživetje je bilo nekaj tako lepega, da se ne da opisati. Nekateri smo se na Kredarici zbudili ob petih zjutraj, da smo videli sončni vzhod med gorami. Nadaljevali smo pot na Triglav in končno prišli do vrha. Občudovali smo zasnežene vrhove, ki smo jih imeli pod sabo. Razgled je bil čudovit.

Kratek čas, ki smo ga preživeli s sorodniki, je bil tudi lep in prijeten. Osebo sem ga preživela z bratranci, tetami, stricem in prijateljico. Vse zelo malokrat vidim, zato je bilo še bolj prisrčno.

Najlepše je bilo, da smo lahko vse te prekrasne trenutke in globoka čustva preživeli s prijatelji. Na potovanju smo se še bolj spoznali in da smo se skupaj družili in postali še boljši prijatelji. Še z voditelji smo se zelo zabavali, zato se jim iz srca zahvaljujem, ker so se tako potrudili in skrbeli, da smo se odlično imeli.

Potovanje je izpolnilo vsa naša pričakovanja: spoznali smo nove ljudi, krasne kraje, udeležili smo se veliko izletov, povezali smo se z našimi koreninami, se učili slovenski jezik in vse to skupaj z RAST-jo, s prijatelji. Upam, da bomo ostali prijatelji za vedno.

Mariana Štrfček

NAŠE KNJIGE

Nikdar - Never - Nunca

V svoji poeziji se nagajiva prikazen, pesnica Alma Zupan, v pesmih, s »Pesmi« skromnim naslovom, s protislovi pogosto in spretno igra. Naj se nekateri kar tukaj zvrstijo: kri, ki krvavi - ko je treba žeblje zabijati v razpokan betòn - ko je strmoglavila v nasprotni smeri (se pravi: navzgor?) - drugod se ne ve, ali je zaklenjeno zaklepala - pa, ko orkester brez instrumentov igra - in prav tako zbor brez vokalov - pa jezik brez samoglasnikov (to je pa moje) - in nemi, ki naj bi bil gluhi - drugod pa gluhec, ki »prisluškuje« tišini - je s paletto nesmisel ustvarjati skušal - in ve, da je vsak nič kompleksen - prezebal je ob neprižgani sveči ali pa začel neskončno potovanje s prstom po atlasu. Tako, da še mene ob branju le-teh kontradikcij - zagrabi vprašanje: Zakaj se ne okleneš resnice, in hitro poveš, da je tudi to poezija, ki se zdi, da nikoder je ni. In pesnica ta, je ali je ni? Naj bralec posamezni si odgovori vsak sam; če se mu zdi. In si tudi privoščiti, kot Alma, na strani enainšestdeseti použiti »prekleta dobro omleto.«

Grem torej (z oceno?) naprej in pri Elizabethi Milharčič spet naletim na Šepetanja tišine in se zapletem v labirintu neizrečenih misli, ker samo šepetajo. Iz angleščine, po Elizabethi imenu sodeč, jih je prevedel Andrej Rot, ki se na koncu podpiše. Osamljenih medmetov, interjekcij, je v začetku nešteto. Kot poklon v črkah skrčenim anglicizmom, v naš jezik odetim. Metafor je pri Elizabethi precej in se mi zdi, da jih je prevajalec v drugem jeziku verno posnel. In je med njimi kar lep in zanimiv sprehod. Tudi to pesnico privabijo »Šepetanja tišine« in tudi druge, kot so »Sprehajala se je po črkah« ali pa »Oh, ošabnica« in vrsta osmih, različnih kitic brez naslova, odgrinjajo pesnice čustveni svet v šepetanju odkritih besed, ki jih pa včasih vsakdo ne razume. Ampak, ali niso prav odkrite besede, ki dajejo pečat poezije črkam, ki sicer samevajo. Izvirne oblike vrstic, od Elizabethi Milharčič izpetih, ne poznam, ali kar je

po naše povedanih, jim nemajhno vrednost priznam. In hvalo si prevajalec, Andrej Rot, tudi zasluži.

V Braneta Rebozova pesmi »Leta že hodim« me lepoto le-te malo premoti v kiti drugi izsiljena rima, ali, v naslovu že, je nostalgija po dneh, ki so minili, očitna. In ne vsakdo, o nostalgiji prepevati zna. In druga Branetova rana, ki je v pesmi »Praznota« odkrita, ko pravi, da jih je »videl odhajati, daleč, zelo daleč, je tudi očitna in, kdor je Braneta poznal, lahko ve, da se mu na tem svetu ni zacečila: smrt naših mučencev - domobrancev.

Ob našem Rebozovu se je vnel tudi Gregor Papez (sic!) in ga je s prevodom dveh njegovih pesmi v kastiljski poveljal. Ko sem prebral njegov prevod z naslovom »DICEN«, sem se zbral in zaključil, s tamkajšnjo zadnjo vrstico, da tako je »por ahora y por los siglos«. In z naslovom »The say«, kot da (spet) oni pravijo, mi je tudi v novi obleki lepo zadonela ta Braneta modra izpoved. Traslated - skoraj uglasila jo je Monica Fornaro, ki manj kot »biligue« ne more biti (in me je prepričala, da tudi angleščina ni kar tako).

Prišel sem na stran sedemnajsto in me je, kot bi se to zgodilo lahko vsakteremu bralcu, izzval pisatelj Peter Kovačič Peršin: svoje zgodbe, na sedemnajstih straneh, je tamkaj proglasil za HERETIČNE in je posameznim pripisal takele naslove: O tišini - O zakonski zvezi - O duhovnosti - O svobodi - O grešnosti - O bistvenem - O naravi življenja - O človeku - O meditaciji - Drevo in Drevo in ptica. Ker me je pisec že s samo besedo heretične špiknil, sem šel hlipajoč iskat napovedano krivo vero. In že takoj, ko O TIŠINI začenja »prepevat«, mi nekaj neprijetnega naznani. Spregovori o kramljanju samotarja s preživeli »tovariši«. In kmalu ugotovi »zahrbtno bolezen duha«, imenovano »vseenost«, ki da je zastrupljala vso družbo. Samotar je videl rešitev ljudi v tišini, zato je šel mednje, da bi jih razsvetlil, a brez haska. Vrnil se je v svojo zdravilno tišino; le-ta zdravilnost naj bi bila za heretično

osumljena.

Potem se modrec (Peter Kovačič, kot modrijan) loti ZAKONSKE ZVEZE. Žena, ki je bila verna in z možem nezadovoljna, se je šla potožiti k spovedniku. In ta je povedal, da je krivda za nerazumevanje pri dveh vedno obojestranskih. Posedovanje drugega ni ljubezen. In s temi besedami je ni prepričal. V čem je spovednik grešil, mi ni jasno ostalo.

O DUHOVNOSTI: učitelj prevzet z naukom o vsestranskih dobrinah, ki jih nudi joga in z njo navdušujoč pojem o »samadhi-ji«, stanju, v katerem naj bil dojel bit samo. Učitelj joge se je, medtem ko je bil od svojih učencev po zgovornosti občudovan, se je vase zagledal. Kot da bi bil večvreden, ali pred njim je zavela velika praznota, ko se je trudil biti zgolj sam za sebe. Ta samadhi, kot privid biti sam za sebe, je torej, kot privid, heretičen.

O SVOBODI: novinec v samostanu se je miselno uprl opatovi zahtevi po brezpogojni pokorščini. Vprašanje: ali je jarem pokorščine težji od jarma svobode? Menih, ki je s tem novincem govoril, mu je navsezadnje svetoval: »Pojdi, poišči svobodo in ji služi!« Opat je tedaj menih obtožil, da je kriv odhoda novinca iz samostana in je zato menihu ukazal spokorno dejanje, ki ga je menih sklenil kot svoboden subjekt izpolniti. V čem je heretika o bistvu in delovanju svobode, naj bi se morebitni bralec ne zbejal in naj bi sam sebe prepričal, kot se mu zdi.

O GREŠNOSTI je tudi kratek govor, da tako v njem lahko poiščemo heretiko. Pridigar je mladim redovnikom spregovoril o strahoti greha in večnega pogubljenja. A eden od prestrašenih poslušalcev se je pridigarju uprl, rekoč, da Bog ljubezni ne more biti zastraševalec. Radost vere, da ni v pokorščini in v strahu pred božjim maščevanjem. Opat je mladega moža odpustil in pisatelj je tako dejanje kot heretično izpostavil.

(Konec prihodnjic)

SLOVENSKA PRISTAVA

Domobrankska proslava

Mesec junij 1945; od tega je letos minilo že 71 let, odkar so bili naši domobranci žrtvovani na oltarju slovenske domovine za njeno lepšo prihodnost v svobodi. Bili so zvesti Bogu in očetnjavi; zato so bili, se nekaterim zdi, da za vselej pokončani, a mi, potomci njihovih, vemo in verujemo, da bo vsak čas prišel njih čas, ko bodo, na zgodovine vseh straneh, za vedno - poveljani.

Glasniki njih smo danes tudi mi, potomci tistega rodu, zdaj na argentinskih tleh - in na Pristavi, ki v njih spomin se, tudi v zavesti prijetne dolžnosti, vsako leto zbiramo. Na letošnji proslavi, ki, kot vemo, ji je Rožanec mlajši program sestavil, z besedami izbranimi, v obliki pesniških podob in prispodob in v pripovedi resnicoljubni o zgodovini tistih dni in o določenih osebah nepozabnih. Recitatorji trije - Jože Rožanec, Aleš Grohar in Andrej Conde - pa štiri napovedovalke - ki so bile:

Karolina Kenda, Luci Ayerbe, Marjanka Grohar, Viki Selan - je na oder postavil in nam zgodbo predstavil približno, ker je tukaj na kratko posneta, na takle način:

»Vsa zemlja je zasijala v čudežnem svitu, na severu se vnel je tečaj, od severa do juga je zemeljska obla vsa zagorela ...«

Aprila, leta 1941, so Slovenijo, ki je kot Dravska banovina v Jugoslaviji bila, sosedje napadli. Italijani in Nemci so sovražniki naši postali.

»O čas mučenecv in mučenic! In klic: znamenje za Veliki čas! Usmili se nas!«

In med nami so se komunisti skotili in, samò za hip, oznanjevali prijateljski stik med črnimi nacisti in rdečimi sovjeti. In med njimi se je kmalu nato vojna krvava vnela za nad svetom oblast in pri nas so rdeči »Osvobodilno« (da, le-to se v narekovaju pisati sme) Fronto začeli in pod njihovimi streli so prvi naši mučenci padli.

»Padli so študentje, mladci zreli, na ulicah prestolnice so se v nebesa povzpeli ...«

FRANCE ŽUPEC, komaj dvajsetletni fant iz Borovcev pri Ptuj, se je, po maturi na klasični gimnaziji v Mariboru, vpisal na pravno fakulteto v Ljubljani in v tem okolju se je kmalu potem ves predal organizacijskemu delu v akademskem klubu »Straža v viharju«, ki rdečih revolucionarjev ni prenesla in je bila že tedaj »navijač« za svobodno in neodvisno Slovenijo. »Straža«, v svojem delu zvesta krščanskemu izročilu med Slovenci, je bila komunistom trn v peti. Kot vneti član »Straže«, je zato Župec, 16. marca 1942 zvečer, v Ljubljani padel pod rdečih zločincev smrtonosnimi streli.

»In padli so fantje, pred nikomur omahljivci!«

... in eden od teh je bil JAROSLAV KIKELJ. Rojen 15. maja 1919 in iz Opčin pri Trstu domà. Po letu 1939, ko je bil akademik na medicinski fakulteti v Ljubljani, je postal

eden vodilnih članov v organizaciji »Mladcev«. 18. marca 1942 je v Ljubljani padel pod kroglo VOS-ovskega morilca. Ob njegovem grobu je govoril škof Gregorij Rožman, ki je Jaroslava in Franceta Župca, oba, razglasil za krščanska mučenca.

»In padli so duhovniki; kot ovce zaklane, sprejmi, o Jezus, v svoje jih rane!«

Univerzitetni profesor LAMBERT ERLICH, je bil eden od njih. Rojen leta 1878 blizu Svetih Višarj, z usodo Slovencev na Koroškem soočen, je kot predsednik slovenske narodne vlade, leta 1919., na mirovni konferenci v Parizu spoznal, kako neugodne so razmere za Slovence, ker niso imeli tedaj svoje samostojne države. Ehrlich je ustanovil, potem ko je začel poučevati na univerzi v Ljubljani, akademski klub »Straža«, z glasilom veliko povednega naslova »Straža v viharju«. Stražarji so bili dosledni svojim slovenskim in krščanskim vrednotam in idealom. Prav zato, je, 26. maja 1942, njihov voditelj Lambert Erlich padel v Ljubljani pod streli komunističnih VOS-ovcev.

»Gospod, kdo bo ostal? Iz globočine kličem k Tebi, o Bog: usliši glas domovine!«

In res, neustrašni možje in fantje so, navzlic groznejam rdečih morilcev, ustanovili Vaške Straže, v obrambo svojih domov, v obrambo dobrih ljudi. Ampak:

»Angel« Lucifer je sklical svojo vojsko v log! Angel Mihael je zatrobil v svoj bojni rog! In z geslom: kdo kakor Bog! Do zadnjega bomo stali na strani nedolžnih in dobrih - četudi izdani!«

Ob koncu vojne se je tragedija naših domobrancev poostrila. Od »zaveznikov« izdane, in na svoji zemlji vklepane in neoborožene, so tisoče teh naših junakov »zmagoviti« partizani pobili. Pred enaindesemdesetimi leti so naši predniki svoj rojstni kraj, svojo domovino zapustili in odšli v širni svet, kot emigranti in začasni brezdomci - živeti; in dragi, neizbrisni spomin nanje, na domobrnce, bogdaj, da v neskončnost ohranjat.

»In v tesnem prostoru tujine naj brezmejnost Tvoje svobode, Tvoje prostosti in moč Tvoje ljubezni do nas, vsakdo od nas, venomer čuti.«

In sem ob koncu se jaz, poročevalec o slavnosti tistega dne na Pristavi, zamislil globoko in vprašal zares in skoraj očital, da nismo in niso sinovi in vnuki nekdanjih, na silo brezdomec, storili dovolj, da bi zdaj že ves svet, ki se pri nas in z nami vrti naokoli, da bi ta svet o njih mučenstvu, o njihovi slavi, o naših junakih, ki njih smo mi morda že daljni potomci, da bil bi o njih, ta svet, dovolj in stvarno poučen in bi tudi pri njih, pri Argentincih, zgodovina o njih resnico pisala. Te naloge, bom rekel, da nismo dovolj izpolnili. In ob domobrankski proslavi, vprašujmo se tudi kako, kako bi našo usodo in naših domobrancev zasluge, tudi za druge, za tiste, ki z nami v prostranem sosodstvu v Argentini živijo, da bi domobrncev, in tudi vseh drugih »ta belih«, pridobitve veljavne za svet, za svobodo, med nje razglasili.

a.v.m

PISMO BRALCA

Turistične zanimivosti v Sloveniji

Med pestro turistično izbiro, ki jo vsi poznamo, so Slovenci dodali čisto novo ponudbo. Dobil sem letak, ki ga je mogoče najti v Ljubljani, kjer je veliko zanimivih ogledov mesta, tako imenovanih *city tourov*. Čeprav je Ljubljana majhna, ponuja tudi ogled, kot vsa turistična mesta sveta. Nič nenavadnega, bi rekli.

Med pregledovanjem letaka napisanega v angleščini, sem si z zanimanjem ogledoval različne ponudbe: klasični ogled mest, daljši ogled mesta, ogled judovske zapuščine, srednjeveška tura, ogled mesta, prirejen posameznemu turistu, in zame nova ponudba, Komunist tour - komunistični ogled mesta. Ja, prav ste prebrali. Na letaku sta samo dva ogleda posebej oglašena in razložena: srednjeveška tura in pa novi komunistični ogled mesta. Kot reklama za komunistično turo je znana slika Tita med govorom na balkonu univerze.

V drobnem tisku promocije ogleda lahko beremo naslednje:

»Komunistični city tour: nekateri gledajo nazaj z žalostjo, drugi hrepenijo po dobrih starih časih. Jugoslavija je bila namreč zemlja sožitja in nasprotij. Pridružite se nam med ogledom naše komunistične preteklosti ...«

Malo sem še pobrskal po spletu in našel naslednjo reklamo ogleda:

»Odkrijte zakaj Slovenci ponosno gledajo nazaj na svojo zgodovino in odkrijte kako so živeli le pred nekaj desetletji. Lotite se prave urbane dogo-

divščine, kot je obisk krajev iz socialističnih časov in izvedite o dobrih in ne tako dobrih plati socializma v Jugoslaviji.«

Ta zadnji odstavek mi je dal misliti, da bi se dalo razširiti turistično ponudbo o tej zanimivi temi, kajti, če postavimo ideologije na stran, vsi vemo, da gre le za denar.

Prišel mi je na misel še en vidik, da bi bolje izkoristili ta posel, in sicer, da bi lahko to temo bolje predstavili z zanimivo ponudbo opisano v nadaljevanju:

»Pridite z nami obiskat Teharje in opazujte edini kraj na svetu. Kjer so grobovi, pokriti s tonami odpadkov, polni ljudi, ki se niso mogli prilagoditi socialistični dobi. Pridružite se pustolovščini rudnika Hude jame in si oglejte na lastne oči, kako je izkopanih na tisoče mumificiranih ljudi ki, po dokazih sodeč, niso uspeli uživati dobrih starih časov. Ne zamudite tudi vožnje po avtocesti, ki gre mimo Tezna, in pri tem uživajte ob neverjetnem občutku, da se peljete po največjem grobu zahodne Evrope, polnem ljudi, ki so tudi del naše socialistične dediščine. In če vam ostane še kaj časa, ne zamudite priložnosti vožnje s kolesom po kočevskih gozdovih, kjer si lahko ogledate neizmerne lepote kraškega sveta, s številnimi jamami z znanimi grobovi, ki so služili pokopu stare zgodovine zlate dobe Jugoslavije in so postali glavna ikona našega revolucionarnega rodoslovja.«

Kšeft je kšeft.

J. L.

AMERIŠKI SLOVENEK JOE SUTTER

Umrl je oče Boeinga 747

V 96. letu starosti je umrl Joe Sutter, nekdanji vodja razvojnega programa verjetno najbolj znanega in enega največjih ter najbolj uspešnih potniških letal na svetu, Boeinga 747. Ohranjal je stike s Slovenijo in vedno poudarjal, da se ima za Slovenca.

»Joe je živel izjemno življenje in je bil v navdih ne le nam pri Boeingu, ampak vsej letalski industriji. Poosebljal je domiselnost in strast za odličnost, s čimer so Boeingova letala po vsem svetu postala sinonim za kakovost,« je vodja Boeingovega oddelka za komercialna letala Roy Conner zapisal v sporočilu o Sutterjevi smrti. »Spremenil je svet, spremenil je nas.«

Joe Sutter se je rodil 21. marca 1921 kot potomec prve generacije slovenskega priseljavanja v ZDA. Njegov oče Franc Suhadolc se je zaradi

»zlate mrzlice« pri 17-ih letih z Dobrove pri Ljubljani izselil v ZDA. Delal je v rudnikih na Aljaski, po desetih letih pa se je poročil in ustalil v Seattlu. Družina je živela v bližini tovarne Boeingovih letal, ki jih je Joe od otroških let občudoval. Navdušil se je za aeronavtko. Ker niso bili premožni, si je Joe šolnino za študij letalskega inženirstva na University of

Washington plačeval z delom v proizvodnji podjetja Boeing.

Po diplomu leta 1943 je med drugo svetovno vojno dve leti služil v ameriški mornarici. Po podiplomskem študiju po vojni

letala postavi pod krilo, »kamor spadajo«. Razvijalca sta za patentiranje »baby boeinga« prejela takrat standardno vsoto 50 ameriških dolarjev. V začetku so načrtovali, da bo predvsem tovorno, ne potniško letalo.

Sutter je svoj najpomembnejši pečat pustil kot oče Boeinga 747, ki ga je razvijal od leta 1965. Zaradi dosežkov s tem letalom je bil Sutter imenovan za prvega Boeingovega podpredsednika za operacije in razvoj ter pozneje za izvršnega podpredsednika za inženirstvo in razvoj. Na tej funkciji je bil močno vključen tudi v razvoj uspešnih modelov 757 in 767.

Predsednik ZDA Ronald Reagan mu je leta 1985, za dosežke na področju tehnologije in inovacij, podelil državno medaljo. Čeprav

se je Sutter leto pozneje, potem ko je bil štiri desetletja ključni Boeingov razvijalec, upokojil, je še vedno svetoval svojemu podjetju in se vključeval v strokovne debate s področja razvoja letalstva. Na njegov 90. rojstni dan je Boeing po njem poimenoval glavno inženirsko stavbo oddelka za komercialna letala. Umrl je 30. avgusta 2016.

je sprejel ponudbo za delo pri Boeingu, da bi z ženo lahko

pozneje za izvršnega podpredsednika za inženirstvo in razvoj.

NOVICE IZ SLOVENIJE

BO PRIHODNJE LETO ŽE ELEKTRONSKO CESTNINJENJE?

Družba za avtoceste Republike Slovenije DARS je s konzorcijem podjetij Telekom Slovenija in Q-Free podpisal pogodbo o vzpostavitvi in delovanju elektronskega cestninjenja. Pogodba bo začela veljati po plačani bančni garanciji za dobro izvedbo del in zavarovanja, kar naj bi se zgodilo do konca septembra, nato pa bo začel teči enoletni rok za vzpostavitev sistema.

OB DNEVU PREPREČEVANJA SAMOMORA

Za preprečevanje samomora so pomembni pogovor, povezovanje in socialna mreža, so na časnikarski konferenci ob prihajajočem svetovnem dnevu preprečevanja samomora poudarile strokovnjakinje s področja duševnega zdravja. Opozorile so, da se v Sloveniji na temo samomora še vedno premalo govori in da bi morali biti viri pomoči bolj dostopni. Količnik samomorilnosti - število umrlih zaradi samomora na 100.000 ljudi - se je v letu 2015 sicer nekoliko zvišal in znaša 20,60.

CANKARJEVA DELA V STRIPIH

Ob letošnji 140-letnici rojstva slovenskega pisatelja, dramatika in pesnika Ivana Cankarja je zaživel projekt Cankar v stripu (*historieta - slikanica*), ki bo mladim bralcem Cankarjev literarni opus približal na sodoben način in v njihovem generacijskem duhu. Obsegal bo tri knjige, ki bodo izšle prihodnje leto. Dogovor o sodelovanju so podpisali ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, agencija za knjigo, občina Vrhnika, Cankarjeva knjižnica Vrhnika, zavod za kulturo, izobraževanje in šport Škratelj ter Zavod Ivana Cankarja Vrhnika.

VILENIŠKI KRISTAL UKRAJINSKI PESNICI

V Štanjelu so po tradicionalnem branju udeležencev festivala, podelili vileniški kristal za najboljši prispevek in interpretacijo, ki je pripadel ukrajinski pesnici Katerini Kalitko. Žirijo je prepričala z vrojeno lepim poetičnim glasom in pesmimi, ki neizogljivo odzvanjajo tudi univerzalnost in humanost, ki je brezmejna in neustrašna.

UBER ŽELI PRITI V SLOVENIJO

Uber želi še pred koncem letošnjega leta vstopiti v Slovenijo, je povedal generalni direktor Uberja za jugovzhodno Evropo Davor Tremac. »Naš cilj je sodelovati z glavnim mestom in državo,« je poudaril.

PO SVETU

KAM Z BEGUNCI

Avstrija je Madžarski zagrozila s tožbo na sodišču Evropske unije zaradi nespoštovanja dUBLINSKE uredbe in nesprejemanja prosilcev za azil, ki so v povezavo vstopili na Madžarskem. Po omenjenem mednarodnem aktu je za obravnavo prošelj za azil pristojna tista članica Evropske unije, ki je vstopna država posameznega prosilca. Madžarska pa zavrača, da bi sprejela nazaj prosilce iz Avstrije, ker da so v Evropsko unijo prišli prek druge države članice povezave, in sicer Grčije.

KRŠČANSKO ISLAMSKI DIALOG

Krščanske Cerkve na bližnjem vzhodu so v izjavi za javnost zapisale, da cenijo prizadevanja muslimanskih ustanov in voditeljev na tem območju, ki zavračajo skrajništvo in nasilje, spoštujejo različnost in so priznali temeljno vlogo krščanstva v arabski civilizaciji. Spodbujajo jih tudi, naj s takšnimi pobudami nadaljujejo. Voditelji krščanskih cerkva in skupnosti, zbrani v Ammanu na njihovi 9. skupščini, so tudi zaželeli, da bi se te žele, izražene s strani številnih muslimanov, preobrazile v konkretne ukrepe, da bi tako lahko prišli do nove oblike sodelovanja.

HRVATJE SO VOLILI

Predčasne parlamentarne volitve na Hrvaškem niso prinesle velikih sprememb. Relativna zmagovalka HDZ je prejela 61 poslanskih mandatov in bo verjetno sestavila vladno koalicijo; levosredinska Narodna koalicija na čelu s SDP 54 mandatov, Most 13, Živi zid s partnerji osem ter Istrski demokratski sabor tri. Stranka Bandić Milan je dobila dva poslanska mandata. V devetem sklicu sabora bo tudi poslanec Hrvaške demokratske zveze Slavonije in Baranje ter nosilec neodvisne liste v posebni 11. volilni enoti za hrvaško diasporo Željko Glasnović.

TUDI V AVSTRIJI

Avstrijski notranji minister Wolfgang Sobotka je sporočil, da bodo ponovljeni drugi krog predsedniških volitev preložili na za zdaj še nedoločen datum. Kot je povedal, bodo volitve izvedli še letos in navedel dva

PISALI SMO PRED 50 LETI

O DOMOLJUBJU

Domovine ne ljubimo zato, ker je lepa ali bogata, niti ne zato, ker je slavna in mogočna, niti ne zato, ker ima visoko kulturo ali veliko blaginjo, pač pa zato, ker je naša domovina. Domovino bi morali ljubiti tudi, če bi bila uboga in šibka, brez slavne zgodovine in velikih mož, tlačena in razkosana, kajti vseeno bi bila naša domovina, zemlja naših očetov, »mati domovina«! Svojega jezika ne ljubimo zato, ker je lep in blagodoneč, pač pa zato, ker je jezik naših mater! Svojega naroda ne ljubimo zato, ker je veljaven v svetu, mogočen in slaven, ampak zato, ker je naš narod, ker smo iz njega izšli in ker v njem živimo.

»O domoljubju«, Mladika, Trst, št 5, 1966

SLOVENC V ARGENTINI

Novi šolski prostori v San Justu. Naš dom v San Justu praznuje letos 10-letnico svojega obstoja. Proslave tega jubileja ni mogel lepše začeti, kakor z blagoslovitvijo novih šolskih prostorov slovenskega šolskega tečaja Franceta Balantiča v nedeljo, 28. avgusta 1966.

Slavnost se je začela z mašo v župni cerkvi za žive in mrtve Slovence. Imel jo je krajevni slovenski dušni pastir g. Janko Mernik. Pri njej je pel zbor slovenskih šolskih otrok pod vodstvom gdč. Angelce Klanšek. Na orglah jih je pa spremljal g. Rudi Bras.

...

Ob 20-letnici smrti generala Rupnika.

Spominsko prireditev je pripravilo DSPB Tabor, v Slovenski hiši. ... Proslava je bila pred spomenikom slovenskim junakom. Poleg njega je bila na steni obešana slika generala Rupnika med argentinsko in slovensko zastavo. ... Začel je s pesniško zasnovanim govorom Ivan Korošec. Gallusovi pevci so zapeli Blagor mrtvim in Ecce quomodo moritur iustus. Frido Beznik je občutno recital odlomek iz Kalinove Črne maše, tercet sester Zajčevih iz San Justa pa je zapel za to žalno prireditev napisano in uglasbeno pesem o slovenski domovini, domobrancih in generalu Rupniku. ...

(Svobodna Slovenija, 8. septembra 1966 - št. 36)

datuma. Kot je znano, so v Avstriji v minulih dneh odkrili več sto poškodovanih volilnih glasovnic za glasovanje po pošti. Lepilni trak na kuverti, ki jo volivci prejmejo skupaj z glasovnico in v kateri jo morajo nato odposlati, namreč ne drži. Minister je odredil preiskavo zapleta in pojasnil, da trenutno ne morejo oceniti, koliko in katere kuverte bi se še lahko odprle.

PREMIRJE V SIRIJI?

Ameriški državni sekretar John Kerry in ruski zunanji minister Sergej Lavrov sta se po 13 urah pogajanj v Ženevi uspela dogovoriti o premirju v Siriji, ki je že začelo veljati ta ponedeljek. Če bo premirje držalo teden dni, bodo zračne sile ZDA in Rusije začele skupaj napadati položaje terorističnih skupin. Eden ključnih delov dogovora je, da se Asadove in opozicijske sile umaknejo stran od poti za oskrbo obleganega Alepa s humanitarno pomočjo. Državljanjska vojna v Siriji je od leta 2011 zahtevala skoraj 300.000 življenj, polovica prebivalstva države pa je morala zapustiti svoje domove.

KOREJA ROVARI

Severna Koreja je izvedla svoj peti jedrski poskus z novo razvitim jedrskim orožjem. V Južni Koreji so poskus označili za največjega doslej, obsodile pa so ga že Rusija, ZDA in Evropska unija. Tako se v zvezi s severnokorejskimi kršitvami mednarodnih resolucij obeta še ena razprava v Združenih narodih.

RESUMEN DE ESTA EDICION

EN DEFENSA DEL IDIOMA

Últimamente en Eslovenia transcurre una fuerte polémica en tono al proyecto de ley que tiene en consideración el parlamento. La iniciativa prevé incluir el uso del idioma inglés en el dictado de determinadas materias en las universidades eslovenas a expensa del habla nacional. Grupos de intelectuales, escritores y asociaciones relacionadas con la cultura manifiestan, que esa ley significaría un retroceso grave para el idioma esloveno, que iría perdiendo su carácter de expresión científica y quedaría relegado a un lugar secundario. Más allá de los beneficios económicos que podría reportar, esta iniciativa lesiona gravemente la autoestima nacional y representa un peligro para un idioma que, al ser usado por una cantidad muy limitada de personas, apenas algo superior a dos millones, se encuentra en serio peligro de subsistencia. (Pág. 1)

EL SIGNIFICADO DE DRAGA

Las Jornadas de Estudio, que desde hace medio siglo se llevan a cabo en Draga, lugar emblemático de la Primorska y la región de Trieste, vivieron este año su edición 51. Nacidas como una expresión libre en la época de la dictadura marxista en Eslovenia, significaron la búsqueda de caminos libres para el futuro nacional. Nuestro corresponsal hace una reseña breve de los tres días de sesiones. Repasa los temas y los oradores. Concluye con un sentimiento personal, considerando que Draga es como una peregrinación, donde el participante se nutre del sentimiento nacional y de los valores como libertad, democracia, convivencia. 51 años de frutos lo avalan. (Pág. 2)

EL OBISPO GNIDOVEC Y LA MADRE TERESA

La Iglesia se alegra, estos días, de la proclamación como santa de la madre Teresa de Calcuta. Entre los datos y anécdotas de su vida sin embargo pasa inadvertida una figura, que fue clave en su vocación. Se trata del obispo esloveno Janez Francišek Gnidovec, sacerdote de la orden de los padres vicentinos, que fuera obispo de Skoplje en la época en que la madre Teresa decidía su vocación misionera. Fue su maestro y su guía, y la bendijo cuando Teresa emprendió su viaje a la India. Ella ya es santa, mientras él aún espera el proceso de beatificación. Otro caso del discípulo santo y maestro que todavía espera. (Pág. 2)

RAST EN ESLOVENIA

Como ya es habitual, el grupo de egresados de nuestros Cursos Complementarios de Cultura Eslovena a nivel secundario, tuvieron su viaje de fin de curso. El destino fue Eslovenia, donde pasaron unos días maravillosos. Tras un curso especial de idioma, visitaron los lugares más emblemáticos, incluido el ascenso al monte Triglav. También llevaron un show de bailes, canciones y recitados, que provocó la admiración de los distintos auditorios. Mariana Štrficek, una integrante del grupo, narra el viaje con sus alternativas y describe sus impresiones sobre el país de los antepasados. (Pág. 3)

EL PADRE DEL 747

A los 96 años de edad falleció en Estados Unidos Jose Sutter, considerado el padre del avión de pasajeros más grande del mundo, el Boeing 747. Hijo de Franc Suhadolc, que había intentó su fortuna radicándose en América del Norte, siempre se consideró esloveno y proclamaba orgulloso sus raíces. Fue muy importante en el desarrollo de la aviación comercial, llegando a director de desarrollo y vicepresidente de la empresa. Participó en la realización de distintos modelos, pero fue el Boeing 747 su obra cumbre. En 1985 el entonces presidente Ronald Reagan lo condecoró con una medalla por sus méritos en el campo tecnológico y de la innovación. Falleció el 30 de agosto de este año. (Pág. 4)

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE / Director: Antonio Mizerit / Propietario: Asociación Civil Eslovenia Unida / Presidente: Jorge Komar / Redacción y Administración: RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA Tel.: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: svobodna.ba@gmail.com Za Društvo ZS: Jure Komar / Urednik: Tone Mizerit

Sodelovali so še: Gregor Batagelj (dopisnik v Sloveniji), Metka Mizerit, Marko Kremžar, Mariana Štrficek, RAST XLV, Bine Magister in Jože Lernerčič.

Mediji: STA, Radio Ognjišče, Družina in Časnik.si.

Naročnina Svobodne Slovenije: Za Argentino, \$ 1300.-; pri pošiljanju po pošti: sivi papir, \$ XXXX.-; beli papir \$ XXXX.-; Bariloche; \$ XXXX.-; obmejne države Argentine, XXX.- US dol.; ostale države Amerike, XXX.- US dol.; ostale države po svetu, XXX.- US dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto, XXX.- US dol. za vse države. Dolg za letnik v zaostanku se plača po ceni naročnine tekočega leta. Svobodna Slovenija izhaja s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu RS.

Čeke: V Argentini na ime „Asociación Civil Eslovenia Unida“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. / California 2750-C1289ABJ Buenos Aires-Argentina / Tel.: (54-11) 4301-5040 / E-mail: info@vilko.com.ar

MALI OGLASI

TURIZEM

TURISMO BLED
EVT Leg. 12618
Dis. 2089

de Lucía Bogataj
Monseñor Marcón 3317 B, San Justo
Tel. 4441-1264/1265

GREGOR BATAGELJ, turistični vodnik v Sloveniji. Slovenski/španski jezik. Mob.: +386-(0)31-567-098. E-naslov: mgbatagelj@gmail.com

ZOBOZDRAVNIKI

Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474.

ADVOKATI

Dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik. Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 / 15-4088-5844 - mariana.poznic@gmail.com

Dra. Ana C. Farreras de Kocar - Sucesiones - Contratos - Familia - Comercial - Laboral - Civil - Jubilaciones - Pensiones - Asesoramiento nueva ley de ajuste previsional. Martes y jueves de 16 a 19 hs. Avellaneda 174 1º Piso / (1704) Ramos Mejía, Buenos Aires. Tel.: 4482-5606 Cel: 15-6447-9683 mail: farrerasanac_te@yahoo.com.ar

VERA WINES - VINOTEKA

Prodaja domačih in uvoženih vin in penin. Poroke, praznovanja, podjetniška darila. Tel.: 4342-4112; Cel.: 15-3941-0078 - info@verawines.com.ar - Av. de Mayo 769, CABA. Od ponedeljka do petka od 11.30 do 19.30 ure, v sobotah pa od 10-18.ure.

POSREDOVANJA

PATAGONIA Storitve

María Cristina Breznikar Rant s.p. Vaš kontakt v Sloveniji. Osebna potovanja. Vzpostavimo stik med sorodniki. Pokojninski postopki, najemnine in več drugih storitev. E-mail: patagonia.storitve@yahoo.com

PSICOLOGIJA

Lic. Verónica. Selan - M.N. 61199. Psicoterapia individual, de pareja y familia. Atención psicológica para adolescentes y adultos. Libertad y Av. Corrientes - Zona microcentro-Tribunales. Tel.: 15 5869 8650. E-mail: veroselan@yahoo.com.ar
Horario de atención: Lunes a Viernes 9 a 13 hs.

OBVESTILA

SOBOTA, 17. septembra:
Ples SDO/SFZ v Našem domu v San Justo, ob 23. uri.

NEDELJA, 18. septembra:
Obletnica v Slomškovem domu.

ČETRTEK, 22. septembra:
Z.S.M.Ž. San Martin vabi na sestanek v Domu ob 16. uri. Imeli bomo praznovanje in tombolo.

SOBOTA, 24. septembra:
Slomškova proslava; ob 9,30 sv. maša, nato igra »Sneguljčica« v izvedbi Baragove šole.

Koncert mešani pevski zbor San Justo ob 45. obletnici v Našem domu San Justo ob 20,30.

NEDELJA, 25. septembra:
64. Mladinski dan v Slovenski vasi.

NEDELJA, 2. oktobra:
50. obletnica Z.S.M.Ž. ob 16. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 9. oktobra:
SLOVENSKI DAN in obletnica Našega doma v San Justu.

PONEDELJEK, 10. Oktobra
Romanje v San Nicolás.

NEDELJA, 16. oktobra:
Sv. Birma in materinski dan.

SLOVENCİ IN ŠPORT

Veselka Pevec

Gorazd Tiršek

PRVI MEDALJI
PARAOLIMPIJCEV

Slovenska strelka Veselka Pevec je na paraolimpijskih igrah v Riu z zračno puško stoje v disciplini R4 v kategoriji SH2 osvojila zlato medaljo, slovenski uspeh v tej disciplini pa je dopolnil še Franček Gorazd Tiršek s srebrno medaljo.

ZA POKAL DAVIS PROTI
PORTUGALSKI

Slovenska teniška reprezentanca se bo od 16. do 18. septembra v portugalskem mestu Viana do Castelo v prvi evro-afriški skupini pomerila s Portugalsko. Kapetan Blaž Trupej je za

nastop proti reprezentanci Portugalske povabil Grego Žemljo, Tomislava Ternarja, Toma Kočevarja Dešmana in Svena Laha. Najvišje uvrščeni Slovenec v ekipi bo Grega Žemlja, 149. igralec sveta, Ternar je na lestvici na 764. mestu, Kočevar Dešman je na 827. in Lah na 1571. mestu.

V IGRI SAMO
DVA KANDIDATA

Španec Angel Maria Villar je umaknil kandidaturu za predsednika Evropske nogometne zveze (Uefa), torej ostaneta v igri za položaj le še Slovenec Aleksander Čeferin in Nizozemec Michael van Praag.

Zadnji teden se je borba za nogometni stolček vidno zaostila. Van Praag, s podporo močne angleške zveze, očita Čeferinu zakulisne igrice v boju za položaj ter celo ponujanje protiuslug v zameno za podporo.

Čeferin pa vse očitke zavrača in jih označuje za laži. Njegovo kandidaturu pa dan za dnem podpirajo vedno nove nogometne zveze: na svoji strani naj bi jih imel že čez trideset, kar pomeni večino (vseh članic volivk je 55). Sicer pa bo Uefa novega predsednika, ki bo nasledil suspendiranega Michela Platinija, izbrala na volilnem kongresu že tega 14. septembra v Atenah.

Štipendije za zdomce

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je na svoji spletni strani objavil novico, da je Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije 24. avgusta objavil javni razpis za dodelitev štipendij za študij v Republiki Sloveniji za Slovence v zamejstvu in Slovence po svetu za študijsko leto 2016/2017.

Gre za dodelitev štipendij za Slovence v zamejstvu in Slovence po svetu za študij 1. ali 2. stopnje na javno veljavni (akreditirani) izobraževalni ustanovi in javno veljavnem (akreditiranem) izobraževalnem programu v Republiki Sloveniji.

Višina osnovne štipendije za študijsko leto 2016/2017 znaša 150 EUR mesečno pod točko A javnega razpisa oziroma 200 EUR mesečno pod točko B javnega razpisa. K štipendiji se lahko dodelijo dodatki.

Rok prijave je do vključno 30. septembra 2016.

Prijave morajo biti predložene Javnemu skladu Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije, Dunajska 22, 1000 Ljubljana (s pripisom: za 213. javni razpis)

Podrobnejše informacije o razpisu so dostopne na spletni strani Javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendije: <http://www.sklad-kadri.si>

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča

V družini lic. Erike L. Poglajen ter inž. Gabriella Dellacasa se je 8. septembra rodil tretji otrok, ki bo pri krstu dobil ime **Dante Ezequiel**.

V cerkvi Male Terezije na Kodeljevem v Ljubljani je bil krščen **Samuel Škraba**, posvojen sin Danijela Škraba in Tadeje Matos.

Srečnim staršem iskreno čestitamo!

Poroki

V Sloveniji sta se v nedeljo, 28. avgusta, v cerkvi Marijinega Vnebovzetja na Blejskem otoku, poročila **Pablo Martin Kostelec** in **Yuheng Bella Wu**. Nevestina priča je bila Tipvipa Anuraktiphom, ženinova pa Adrian Kwok.

V cerkvi La Medalla Milagrosa, v Adroque, sta se v petek, 2. septembra, poročila **Andy Štefe** in **Janko Lavrič**. Za priči so bili njuni starši, Filip Štefe in ga. Metka roj. Oven ter Lojze Lavrič in ga. Martina roj. Mizerit.

Srečnim, novoporočencem čestitamo in želimo obilo sreče!

Smrt

V Ramos Mejii je umrla **Anica Smole roj. Ambrožič** (89). **Naj počiva v miru!**

DAROVALI SO

V dobrodelni sklad Zveze slovenskih mater in žena je dr. Helena Jaklitsch iz Slovenije, darovala 100,- evrov. **Bog stotero povrni!**

ŠOLSKA PROSLAVA na čast
bl. škofu ANTONU MARTINU SLOMŠKU

24. septembra 2016

v SLOVENSKI HIŠI
Ramón Falcón 4158, CABA

9.30 sv. maša za vse žive in rajne vzgojitelje.

11.00 v dvorani škofa dr. Rožmana otroška igra:
Sneguljčica 2.0

Vsi lepo
vabljeni!!

OTROŠKA IGRA
v izvedbi BARAGOVE ŠOLE

Otroci \$40
Odrasli \$60

Sneguljčica
2.0

50. OBLETNICA
ZVEZE SLOVENSKIH MATER IN ŽENA
Nedelja, 2. oktobra 2016

Ob 16. uri sv. maša v cerkvi Marije Pomagaj.

Na dvorišču:

Pred spomenikom poklon padlim

V dvorani škofa Rožmana kulturni program:

- Slavnostni govor: *dr. Katica Cukjati*

- Koncert pevskega zbora San Martin in skupine Mučacaš, pod vodstvom *prof. Lučke Marinček Kastelic*.

Srečelov in prigrizek.

Slovenska hiša, Ramón Falcón 4158 - Buenos Aires

Vsi lepo vabljeni!

61. SLOVENSKI DAN
60. obletnica NAŠEGA DOMA

Vsi prav lepo vabljeni!

v nedeljo, 9. oktobra 2016.

Hipólito Yrigoyen 2756, San Justo - Buenos Aires